

Dwergmispel (*Cotoneaster franchétii* Bois)

Stedelijke bijenweide

De keuze van bijenplanten voor deze rubriek wordt sterk beïnvloed door wat er allemaal in de bijenweide van de stad te vinden is. Dat komt omdat de maker van deze rubriek zijn bijen in de stad heeft staan en nog wel in een buurt waar de bijenweide zo rijk is, dat er echt niet hoeft te worden gereisd om honing te winnen. Zo'n bijenweide zou eigenlijk model moeten staan voor uitbreidingsplannen van dorp en stad. Zeer geschikte bijenplanten voor de stedelijke bijenweide zijn die soorten van de dwergmispel (*Cotoneaster Med.*), die in cultuur zijn gebracht. De plannenmakers voor het openbaar groen hebben keuze genoeg. In de 'Grote Groen Gids' van Ton van den Oever Boomkwekerijen staan maar liefst dertig soorten en cultivars. Zonder uitzondering uitstekende bijenplanten, die weinig eisen aan de grond stellen. Die mag alkalisch of zuur zijn, ook droog of vochtig. De meeste verlangen wel veel zon. Sommige verdragen halfschaduw. Er zijn lage en hoge soorten. Soorten geschikt voor bodembedekking, voor haagbeplanting, voor muurbeplanting, als solitair, voor vakken en groepen en voor bloembakken. De meeste soorten zijn goed winterhard. Vele zijn groenblijvend. Een bodembedekkende cultivar van het geslacht werd in Bijenteelt, Maandschrift voor de Bijenteelt 90 (7/8): 210 (1988) beschreven. Nu een opgaande struik: de *Cotoneaster franchétii* Bois.

Uit China

Het geslacht dwergmispel behoort tot de rozenfamilie (*Rosaceae*). Het geslacht telt ongeveer vijftig soorten, die in de gematigde streken van het noordelijk halfrond voorkomen, hoofdzakelijk in China en in de Himalaya. *Cotoneaster franchétii* is afkomstig uit de bergachtige gebieden van West-China. Hij groeit daar op een hoogte van 2000-3000 meter boven de zeespiegel. In 1895 is de plant in Frankrijk in cultuur gebracht. De wetenschappelijke naam heeft hij te danken aan A. Franchet (1834-1900), die veel botanisch onderzoek in China heeft verricht en veel heeft geschreven over de flora van dat land.

Overhangende takken

Cotoneaster franchétii is een circa 1,5 m hoge struik met sierlijk overhangende takken. De plant is goed winterhard en voor een groot deel groenblijvend. De

bladen, die verspreid aan de takken staan, zijn ellipsvormig. Zowel aan het begin als aan het eind lopen ze in een punt uit. De bovenzijden hebben een matte glans en zijn weinig behaard. De onderzijde is grijs en dik viltig behaard. Ook langs de randen zijn ze behaard. De bloemen staan in trossen aan het eind van korte bebladerde zijtakjes. Wat de sierwaarde betreft moet de plant het niet van de bloemen hebben, want die zijn maar klein.

Hoofdzakelijk nectar

De korte bloemsteel en de kelk met driehoekige slijpen zijn sterk behaard. De bloemkroon heeft een bolle vorm en bestaat uit vijf kleine komvormige roze/rode kroonbladen. Doordat de bloemopening maar klein is, worden de meeldraden praktisch geheel door de bloemkroon omhuld. Er zijn tien lange en tien korte meeldraden. Ze zijn sterk naar binnen gebogen en staan op de rand van de bloembodem ingeplant. Het nectarium ligt op de wand van de bloembodem, tussen de meeldraden en de vruchtbeginsels. Bijen verzamelen hoofdzakelijk nectar op de bloemen. Wanneer de struik in juni in bloei staat, vliegen ze er zeer druk op.

Schijnvrucht

De bloem heeft drie vruchtbladen, die aan de rugzijde met de bloembodem zijn vergroeid. Aan de bovenzijde zijn de vruchtbeginsels behaard. De stampers zijn vrijstaand. Bij het rijpen van de zaden groeit de bloembodem verder uit rond de vruchtbeginsels en vormt een op een bes gelijkende oranje-/rode schijnvrucht. De vruchtbladen verharderen en vormen een nootje. De vruchten geven sierwaarde aan de plant, zij het voor korte duur. Als het december is zijn de meeste vruchten al door de vogels verorberd. Die zorgen ook voor de verspreiding van de zaden, die gemakkelijk tot ontkieming komen.

Literatuur

Klotz, G. (1957): Übersicht über die in Kultur befindlichen *Cotoneaster*-Arten und -Formen. Wiss. Z. Univ. Halle, Math.-Nat. VI/6: 945-982.

Cotoneaster franchétii Bois.

A tak met bladeren en bloemen; B bloem; C bloem waarvan een deel van kelk, bloemkroon en meeldraden is verwijderd; D meeldraden; E stuifmeelkorrel: 1 polair, 2 equatoriaal; F stuifmeelkorrel met deel bloembodem; G vruchten; H doorgesneden vrucht; I noot; J kiemplant.